

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Cilt : 5

Elli birinci inikat

6 . IX . 1943 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	2	ve Van mebusluklarına seçilen Korgl.	
2. — Havale edilen evrak	2	Abdullah Alptoğan, Behiç Erkin, Fatih	
3. — Riyaset Divanının Heyeti Umumiye mâruzatı	3	Gökmen, İhsan Ezgü ve Nihat Berker'in andiçmeleri	3
1. — Zafer bayramı münasebetiyle Resicümhur İsmet İnönü'den gelen tebrik telgrafı	3	5. — Müzakere edilen maddeler	4
2. — Kastamonu'nun Akkaya nahiyesinin Ulyan köyünden Kâmiloğlu Sadık Karandı'nin ölüm cezasına çarptırılması hakkındaki (3/79) numaralı tezkerenin geri verilmesine dair Başvekâlet tezkeresi (3/94)	3	1. — Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı kanunun 10 ncu maddesinin tefsiri hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Bütçe encümeni mazbatası (3/53)	4
4. — Andiçme	3	2. — Askerî memnu mıntakalar hakkındaki 1110 sayılı kanuna ek kanun lâ-yihası ve Bütçe ve Millî Müdafaa encümenleri mazbataları (1/50)	4:5
1. — Bolu, Çankırı, Konya, Samsun	3		

1. — SABİ KZABIT HULASASI

Erzincan mebusu Şükrü Sökmensüer'in yer depremleri ve inşaa işleri hakkındaki şifahî sualine Nafia vekili Sırrı Day cevap verdikten sonra;

Askerlik kanununun 35 nci maddesinin (C) bendine bir fıkra ilâvesi hakkındaki kanun teklifinin reddine dair mazbata kabul edildi.

Ereğli kömür havzasındaki ocakların Devletçe işlettilirilmesi hakkındaki kanuna bir madde eklenmesine;

İktisadi Devlet teşekkülleri memurları tekaüt sandığı hakkındaki kanuna bazı maddeler eklenmesine;

Bankalar ve Devlet müesseseleri memurları aylıklarının tevhit ve teadülü hakkındaki kanuna iki madde eklenmesine;

Millî Müdafaa kadrolarına dahil sivil sanat-kâr müstahdemler ve askerî sanatkâr memurlar yerinde kullanılacak şoför ve sanatkâr erlerle onbaşı ve çavuşlara verilecek ücret ve yevmiyelere,

Denizaltı gemileriyle avcıbotlarında bulunanlara verilecek hazır gıdaya;

İnekhanelere mütedavil sermaye verilmesine;

İzmir Tramvay ve Elektrik şirketi imtiya-

ziyle tesisatının satın alınmasına dair mukavelelin tasdikına ve bu müessesenin işletilmesine; Cami ve meşcit hademelerine parasız elbise-lik kumaş verilmesine;

1943 malî yılı Muvazenei umumiye kanununa bağı (A) işaretli cetvelin Maliye vekâleti kısmına munzam tahsisat verilmesine;

Teknik ziraat ve Teknik bahçevanlık okullarına;

Ziraat vekâleti teşkilâtının nakil ve teknik işletme vasıtalarıyla teçhizine dair kanunlar kabul edildi.

Mübadele ve teffiz işlerinin katî tasfiyesi ve intacı hakkındaki kanuna bazı maddeler eklenmesine dair kanun lâyihası Maliye encümenine verildi.

Yabancı memleketlere gönderilecek memurlar hakkındaki kanun lâyihasının encümene gönderilen iki maddesinden maâda maddeleri kabul edildi.

Eylülün altıncı pazartesi günü toplanılmak üzere inikada nihayet verildi.

Reis vekili	Kâtip	Kâtip
Aydın	İsparta	Kütahya
Dr. M. Germen	K. Turan	V. Uzgören

2. — HAVALE EDİLEN EVRAK

Lâyhalar

1. — Orman umum müdürlüğü 1940 malî yılı katî hesabı hakkında kanun lâyihası (1/134) (Divanı muhasebat encümenine.)

Tezkereler

2. — 1940 yılı millî korunma bilânçosunun gönderildiği hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/85) (Divanı muhasebat encümenine.)

3. — Birincikânun 1939: şubat 1940 aylarına ait raporun sunulduğuna dair Divanı muhasebat Riyaseti tezkeresi (5 nci fıkra) (3/86) (Divanı muhasebat ve Maliye encümenlerine.)

4. — Denizli mebusu Naili Küçükâ'nın teşriî masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/87) (Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit encümenine.)

5. — Eylül : İkinci teşriî 1939 aylarına ait raporun sunulduğuna dair Divanı muhasebat Riyaseti tezkeresi (3 ncü fıkra) (3/88) (Divanı muhasebat, Maliye ve Bütçe encümenlerine.)

6. — İstanbul mebusu Hüseyin Cahid Yalçın'ın teşriî masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/89) (Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit encümenine.)

7. — Mardin mebusu Dr. Aziz Uras'ın teş-

riî masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/90) (Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit encümenine.)

8. — Mersin'in Çandır köyünden Ahmedoğlu Ahmed Özen diğeri adı Koca'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/91) (Adliye encümenine.)

9. — Ronatto Dandriya'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/92) (Adliye encümenine.)

10. — 135 nci alay 1 nci bölük erlerinden Ünyeli Mustafaoğlu İsmail Alçay'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/93) (Adliye encümenine.)

Takrirler

11. — Antalya mebusu Hikmet Turhan Dağlıoğlu'nun, Arzuhal encümeninin 6 . IX . 1943 tarihli haftalık karar cetvelindeki 538 sayılı kararın Umumî Heyette müzakeresine dair takriri (4/12) (Arzuhal encümenine.)

12. — Antalya mebusu Tayfur Sökmen'in, Arzuhal encümeninin 6 . IX . 1943 tarihli haftalık karar cetvelindeki 538 sayılı kararın Umumî Heyette müzakeresine dair takriri (4/13) (Arzuhal encümenine.)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,05

REİS — S. Günaltay

KATIPLER : B. K. Çağlar (Erzincan), N. Baydar (Malatya)

REİS — Celse açılmıştır.

3. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MÂRUZATI

1. — *Zafer bayramı münasebetiyle Reiscumhur İsmet İnönü'den gelen tebrik telgrafı*

REİS — Zafer bayramı münasebetiyle Reiscumhur Hazretleri tarafından Meclis Riyasetine çekilmiş bir telgraf vardır.

B. M. M. Reisi Abdülhalk Renda
Zafer bayramını yürekten tebrik ederim.

Büyük Millet Meclisinin ordularımız için gösterdiği yakın dikkat ve sevgi gelecek zaferler için ve memleketin selâmet ve emniyeti için başlıca teminattır.

İsmet İnönü

(Alkışlar).

4. — ANDIÇME

1. — *Bolu, Çankırı, Konya, Samsun ve Van mebusluklarına seçilen Korgl. Abdullah Alptöğän, Behiç Erkin, Fatin Gökmen, İhsan Ezgü ve Nihat Berker'in andiçmeleri*

REİS — Açık mebusluklara seçilen arkadaşlar gelmişlerdir. Andiçeceklerdir.

Bolu mebusluğuna seçilen Korgeneral Abdullah Alptöğän.

(Bolu mebusu Abdullah Alptöğän andiçti.
(Alkışlar).

REİS — Çankırı mebusluğuna seçilen Behiç Erkin.

(Çankırı mebusluğuna seçilen Behiç Erkin kürsüye gelerek andiçti).

(Alkışlar).

REİS — Konya mebusluğuna seçilen Fatin Gökmen.

(Konya mebusluğuna seçilen Fatin Gökmen alkışlar arasında kürsüye gelerek andiçti).

(Alkışlar).

REİS — Samsun mebusluğuna seçilen Cemil Bilsel.

(Samsun mebusluğuna seçilen Cemil Bilsel kürsüye gelerek andiçti).

(Alkışlar).

REİS — Samsun mebusluğuna seçilen İhsan Ezgü.

(Samsun mebusluğuna seçilen İhsan Ezgü

alkışlar arasında kürsüye gelerek andiçti).

(Alkışlar).

REİS — Van mebusluğuna seçilen Nihat Berker.

(Van mebusluğuna seçilen Nihat Berker alkışlar arasında kürsüye gelerek andiçti).

(Alkışlar).

2. — *Kastamonu'nun Akkaya nahiyesinin Ulyan köyünden Kâmioloğlu Sadık Karandı'nin ölüm cezasına çarptırılması hakkındaki tezkere-nin geri verilmesine dair Başvekâlet tezkeresi*

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

30 . VI . 1943 tarih ve 4 - 1/4283 numaralı tezkereye ektir :

Bir kadının katli maddesinden dolayı Kastamonu Ağır ceza mahkemesince ölüm cezasına mahkûm edilmiş olan Kâmioloğlu 1926 doğumlu Sadık Karandı, ilişik olarak sunulan istida ile tashihi karar talebinde bulunduğundan dosyasının tetkik edilmek üzere iadesi, Cumhuriyet Başmüddeiumumiliğinin işarına atfen, Adliye vekâletinin 6 . VIII . 1943 tarih ve 163/44 sayılı tezkeresiyle istenilmektedir.

Gereğinin yapılmasına müsaade buyurulmasını arz ederim.

Başvekil
Ş. Saracoğlu

REİS — Usulen iade ediyoruz.

5. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı kanununun 10 ncu maddesinin tefsiri hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Bütçe encümeni mazbatası (3/53) [1]*

REİS — Mazbatayı okuyoruz.

(Bütçe encümeni mazbatası okundu).

REİS — Efendim, mazbatada bir de ekalliyet reyî vardır. Onu da okutuyorum.

(Ekalliyet reyî de okundu).

REİS — Ekalliyet reyî hakkında bir mütalâa var mı?

A. BİNKAYA (Kastamonu) — Okunan Bütçe encümeni mazbatasıyla muhalefet serhinde görüyoruz ki, her iki tarafın noktai nazarlarında oldukça kuvvetli istinat edilecek yerler var. Bu sebeple tefsirlerin mütehasşis encümeni olan Adliye encümeninden geçmesi daha ziyade hakikate varmayı temin eder. Bunun Adliye encümeninden geçmediğini görüyoruz. Şimdi Bütçe encümeni mazbatasında filhakika deniliyor ki: Bir müfettişin mmtakası Ankara. Ailesini, çoluğunu, çocuğunu yerleştirmiş ve çocukları mektebe gidiyor. Bu müfettişin, 3 - 4 ay mmtakası haricine tâyin edilmiştir diye 3 ay sonra mesken tahsisatının kesilmesi hakikaten doğru bir şey değildir. Bununla beraber muhalefet serhinde görüyoruz ki; bunlar muvakkat memuriyet sayılıyor. Çünkü mmtakası haricindedir. Onun için müfettişlere böyle istisnai bir hüküm kabul etmek, diğer memurlarla aralarında bir ayrılık vücade getirmek demektir, diyor. Şu halde kanun daha esâslı bir surette Adliye encümeninde tetkik edilerek Heyetiniz huzuruna gelirse, zannediyorum, daha isabetli bir neticeye varılır. Bu sebeple bendeniz bir takrir takdim ediyorum. Tasvip buyurulmasını rica ederim.

S. İÇÖZ (Yozgad) — Takrir aleyhinde söyleyeceğim. Bir kanun hangi encümeninden çıkarsa, Dahilî nizamnamemiz mucibince, tefsiri de o encümene aittir. Bunun aslı Bütçe encümeninden çıkmıştır, tefsiri de o encümene aittir.

REİS — Dahilî nizamname mucibince bu kanunun aslı Bütçe encümeninden geçtiği için tefsirine ait talepler de Bütçe encümeninde görülür. Meclisçe yeni bir karar verilmedikçe Dahilî nizamname hükmününün tathiki zaruridir.

BÜTÇE EN. RS. İ. EKER (Çorum) — Ben-denizin usul bakımından arzedeceklerimi arkadaşım ve zatî âlileri izah buyurdular. Abidin Binkaya'nın tavih etmek istediği, Bütçe encümeni ekseriyetinin noktai nazarmın tervecinden ibarettir. Başka bir diyeceğim yoktur.

REİS — Tariri okutuyorum:

Yüksek Reisliğe

Arzettiğim sebeplere binaen 3656 sayılı kanunun 10 ncu maddesinin tefsirine dair olan Bütçe encümeni mazbatasının mütehasşis encümen olan Adliye encümeninde tetkik ve müzakeresine karar verilmesini teklif ve rica ederim.

6. IX. 1943

Kastamonu mebusu
A. Binkaya

REİS — Takriri yüksek reyinize arzedeceğim. Nazarı dikkate alanlar. Almışyanlar... Nazarı dikkate alınmamıştır.

Mazbata hakkında başka mütalâa var mı? Ekalliyet mazbatası hakkında yeni bir teklif olmadığına göre ekseriyetin yani, encümenin mazbatasını yüksek reyinize arzedeceğim. Encümen mazbatasını kabul edenler... Etmeyenler... Encümen mazbatası kabul edilmiştir.

2. — *Askerî memnu mmtakalar hakkındaki 1110 sayılı kanuna ek kanun lâyihası ve Bütçe ve Millî Müdafaa encümenleri mazbataları (1/50) [1]*

REİS — Lâyihamın ikinci müzakeresidir. Maddelere geçiyoruz.

Sferberlikte ve fevkalâde hallerde askerî şahısların, ailelerini icabında yanlarında bulundurmalarının men'i hakkında kanun

MADDE 1. — Hudut ve kıyı garnizonlarında, müstahkem mevki ve müstahkem mmtakalarda deniz ve hava üslerinde ve tâyin olunacak sair bölgeler içinde askerî şahısların aileleri efradının kendi yanlarında bulundurulmasının menine fevkalâde hallerde Genel Kurmay Başkanlığı ve seferberlikte kuvayi harbiyenin sevk ve idaresine memur zat salâhiyetlidir.

REİS — Tadil teklifi yoktur. Maddeyi yüksek reyinize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Birinci madde mucibince, aile ile birlikte oturulması yasak edilen bölgelerden çıkarılacak aile efradına, bunların ikamet edecekleri yerlere kadar aile harcırahı verilir. Yasak edilen bölgeye gelen aile efradı derhal bölge dışına çıkarılır. Bu hususta yapılan yol masrafı alâkalı askerî şahsın maaşından kesilir.

REİS — Maddeyi kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Harcıraha müstahak aile efradına :

A) Aile ile birlikte oturulması yasak olan

[1] 126 sayılı basmayazı zaptın sonundadır.

[1] Birinci müzakeresi 49 ncu inikat zaptındadır.

bir yerden yasak olmıyan bir yere tâyin edilen kimseye ailesinin ikamet ettiği yerden yeni memuriyet yerine kadar;

B) Aile ile birlikte oturulması yasak olmıyan bir yerden yasak olan bir yere tâyin edilen kimseye, eski memuriyet mahallinden yeni memuriyet mahalline kadar tahakkuk edecek harcaharah miktarını geçmemek üzere eski memuriyet yerinden ailesinin ikamet edeceği yere kadar;

C) Aile ile birlikte oturulması yasak bir yerden yine böyle bir yere tâyin edilen kimseye ailesinin ikamet ettiği yerden yeni memuriyet mahalline kadar tahakkuk edecek harcaharah miktarını geçmemek üzere ailenin evvelec oturduğu yerden ikamet edeceği yere kadar;

D) Birinci madde hükmüne göre aile ile birlikte oturulması yasak edilen bölgeden çıkarılmış aile efradına yasağın kaldırılması üzerine ikinci madde mucibince harcaharah verilmiş

olan yerden eski yasak yere kadar;

Harcaharah verilir.

REİS — Maddeyi kabul buyuranlar... Etmıyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

REİS — Kabul buyuranlar... Etmıyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Kabul buyuranlar... Etmıyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumıyesını yüksek reyınize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Etmıyenler... Kabul edilmiştir.

Ruznamede müzakere edilecek başka madde yoktur. Çarşamba günü saat 15 toplanılmak üzere bugünkü inıkadı kapatıyorum.

Kapanma saati : 15,30

Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı kanunun 10 ncu maddesinin tefsiri hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Bütçe encümeni mazbatası (3/53)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı: 6/1327

28 . IV . 1943

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

3656 sayılı kanunun 10 ncu maddesinde; Devlete ait mebanide ve memurine tahsis edilen meskenlerde oturanlara ve mıntaka merkezleri Ankara'da olan müfettişlerden Ankara'da ikamet etmeyenlere bu tazminatın verilmeyeceği, mezuniyet veya muvakkat memuriyetle Ankara'dan ayrılanlara ayrıldıkları müddetin yalnız üç ay için bu tazminatın verilebileceği yazılı olup mıntaka merkezleri ve ikametgâhları Ankara'da olan müfettişlerden teftiş maksadiyle Ankara'dan ayrılanlara muvakkat tazminat verilip verilmeyeceği tereddüdü mucip olmaktadır.

Filhakika Medeni kanununun 19 ncu maddesine göre bir kimsenin ikametgâhı yerleşmek maksadiyle oturduğu yer olduğu ve bir kimsenin birden ziyade ikametgâhı olamayacağı cihetle 3656 sayılı kanunun 10 ncu maddesindeki «İkamet etmeyenler» tâbirinin mülga 1452 sayılı kanunun 18 nci maddesindeki «İkametgâhı olmayanlar» mânasında kullanılmış olması lâzımgelir.

Diğer taraftan teftiş, müfettişlerin esas vazifeleri olduğu cihetle bunların teftiş maksadiyle Ankara dışına çıkmalarını (Muvakkat memuriyet) tâbiriyle kastedilmiş ayrılma vaziyetinde telâki edilemeyeceğini kabul etmek icabeder.

Bu itibarla mıntaka merkezleri Ankara olan müfettişlerin ikametgâhları da Ankara olduğu ve teftiş maksadiyle Ankara'dan ayrılmaları ise muvakkat memuriyetle ayrılma vaziyetinde sayılmayacağı cihetle mıntaka merkezleri ve ikametgâhları Ankara'da olup teftiş esnasında ailelerini yine Ankara'da ikamet ettiren veya sadece Ankara'daki ikametgâhını muhafaza eden müfettişlere Ankara'dan ayrıldıkları müddetin yalnız üç ayı için değil üç aydan sonrası için de muvakkat tazminat verilmeğe devam olunması lâzımgelceği düşünülmektedir.

Ancak maddedeki (İkamet etmeyenlere) tâbiriyle ikametın müfettişin şahsı ile tahdit ve takyit edilmiş olması da vârit olabileceğinden bu hususun tâyin ve tefsiri Maliye, Maarif, Nafia ve Sıhhat ve içtimai muavenet vekilliklerince istenilmiş ve keyfiyetin Yüksek Meclise arzı Hükümetçe de tensip edilmiştir.

İşin tefsir yoluyla halline ve sonunun bildirilmesine yüksek müsaadelerini dilerim.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Esas No. 3/53
Karar No. 78

15. VII. 1943

Yüksek Reisliğe

3656 sayılı kanunun onuncu maddesinin bazı fıkralarının tatbikında husule gelen tereddütlerin tefsir yoluyla halline dair Başvekâletin 28. IV. 1943 tarih ve 6/1327 sayılı tezkeresi Encümenimize havale buyurulmakla Divanı muhasebat reisi ve Maliye vekâleti Bütçe ve malî kontrol umum müdürü huzurlarıyla tetkik ve müzakere edildi.

Başvekâletin yazısında, 3656 sayılı kanunun 10 ncu maddesinde : (Mıntaka merkezleri Ankara'da olan müfettişlerden Ankara'da ikamet etmeyenlere bu tazminat verilmez) ve (muvakkat memuriyetle Ankara'dan ayrılanlara ayrıldıkları müddetin yalnız üç ayı için bu tazminat verilir) şeklinde yazılı hükümlerinin tatbikında, mıntaka merkezleri ve ikametgâhları Ankara'da olan müfettişlerden :

I. Teftiş maksadiyle Ankara'dan ayrılanlara teftişte buldukları müddetçe muvakkat tazminat verilip verilmeyeceği;

II. Verilecekse, ayrılıkları üç aydan fazla devam eden müfettişlere üç aydan sonrası için de muvakkat tazminat verilip verilmeyeceği; hususlarında tereddüde düşüldüğünden bu hususun tefsir yoluyla halli istenmektedir.

Encümende yapılan müzakerede:

1. — Mıntaka merkezleri Ankara'da olan müfettişlerden Ankara'da ikamet etmeyenlere bu tazminatın verilmeyeceği hakkındaki hüküm, mıntaka merkezi Ankara olduğu halde vazifesini mıntaka merkezi haricinde bir yerde ifa sebebiyle, daimî olarak Ankara'da ikamet etmeyen müfettişleri istihdat etmekte olup, vazifesi icabı Ankara'da mukim olduğu halde, teftiş maksadiyle mıntakası dahilinde bir mahalle giden müfettişlerin, bu fıkra hükmünün şümulüne dahil olmayacağı;

2. — Teftiş, müfettişlerin esas vazifeleri olduğu cihetle, bunların teftiş vazifelerini ifa sebebiyle seyahatleri, (muvakkat memuriyet) tabiriyle kastedilen ayrılma vaziyetinde telâkki edilemeyeceğinden muvakkat memuriyetle An-

karadan ayrılanlara ait hükmün teftiş vazifesini ifa sebebiyle Ankara haricine giden müfettişlere, şümulü olmayacağı anlaşılmış ve yazılı olan bu sebeplere binaen, kanun hükmünün tefsiri mahâl görülmemiştir.

Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Bu M. M.	Kâtip
Çorum	İzmir	İstanbul
<i>I. Eker</i>	<i>M. Birsal</i>	<i>F. Öymen</i>
Aydın	Balkesir	Bilis
<i>(H. R. Alpman</i>	<i>S. Örgüvren</i>	<i>B. Osma</i>
Diyarbakır	Edirne	Giresun
<i>Ş. Uluğ</i>	<i>M. N. Gündüzalp</i>	<i>A. Sayar</i>
Hatay	İsparta	İstanbul
<i>II. Selçuk</i>	<i>M. Karaağaç</i>	<i>II. Kortel</i>
Konya	Mardin	Zonguldak
<i>Dr. S. İrmak</i>	<i>K. Erten</i>	<i>H. A. Kayıvacak</i>

Mıntaka merkezleri Ankara'da olan müfettişlerden Ankara'da ikamet edenlere 3656 numaralı kanunun 10 ncu maddesine tevfik kan muvakkat tazminat verilmesi lâzımgelse de Ankara'dan üç aydan fazla bir müddetle ayrılmış olan müfettişlere muvakkat tazminat verilmesine mezkûr madde hükmü müsait bulunmadığından işbu kararın 2 nci fıkrasına iştirak etmiyoruz. Bu husustaki düşüncelerimiz aşağıda arz edilmiştir :

1. Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 numaralı kanunun onuncu maddesi altı fıkradan müteşekkildir. Bunlardan birinci fıkra, daimî olarak Ankara'da bulunan maaşlı memurlara verilecek muvakkat tazminatın miktarını tayin etmektedir. Hâdiseye taallük eden hüküm havi ikinci fıkra aynen şöyledir :

«Devlete ait mebanide ve memurine tahsis edilen meskenlerde oturanlara ve mıntaka merkezleri Ankara'da olan müfettişlerden Ankara'da ikamet etmeyenlere bu tazminat verilmez, Mezuniyet veya muvakkat

memuriyetle Ankara'dan ayrılanlara ayrıldıkları müddetin yalnız üç ay için bir tazminat verilir».

Kanunun 10 ncu maddesinin birinci fıkrasında daimî olarak Ankara'da bulunan memurlara her ay maaşlarına ilâveten muvakkat tazminat verileceği hükmü konulduktan sonra, mıntaka merkezleri Ankara'da bulunan müfettişlerden Ankara'da ikamet etmeyenler, Devlete ait binalarda ve memurlara tahsis edilen meskenlerde oturan memurlarla beraber bu hükümden istisna edilmiştir. Binnetice mıntaka merkezi Ankara olan müfettişlerden Ankara'da ikamet edenler, yani ikametgâhını Ankara'da tesis etmiş olanlar, Ankara'da daimî olarak bulunan memurlardan addedilmiş ve muvakkat tazminata müstahak telâkki olunmuştur. Kanunun ikinci fıkrası, muvakkat tazminata müstahak olan memurlar hakkında müfettişlerle mukim memurlar arasında muvakkat tazminata istihkak noktasından yaptığı tefriki nazara almaksızın umumî ve mutlak bir ifade ile « mezuniyet veya muvakkat memuriyetle Ankara'dan ayrılanlara ayrıldıkları müddetin yalnız üç ay için bu tazminat verilir » hükmünü vâzetmiştir. Bu hüküm hem daimî olarak Ankara'da oturanlara, hem de mıntaka merkezi Ankara olan ve Ankara'da ikamet eden müfettişlere şâmilidir. Müfettişleri, fıkranın « mezuniyet veya muvakkat memuriyetle Ankara'dan ayrılanlara» suretinde mutlak ve şâmil hükmünden hariç addetmeğe imkân yoktur.

2. Encümen kararında, teftiş işinin müfettişlerin esas vazifesi olduğundan dolayı bunların teftiş sebebiyle seyahatları (Muvakkat memuriyet) tâbiriyle kastedilen ayrılma vaziyetinde telâkki edilemeyeceği ileri sürülmektedir. Halbuki fiiliyat ve tatbikatta müfettişlerin mıntaka merkezleri haricindeki vazifeleri muvakkat memuriyet addedilmektedir. Netekim mıntaka merkezleri değişen müfettişlere aile harcırahı verildiği halde mıntakaları dahilindeki seyahatleri, muvakkat memuriyet addedilmesi ve muvakkat memuriyetlerde aile harcırahı verilmemesi dolayısıyla, teftiş seyahatlerinde müfettişlere aile harcırahı verilmektedir.

3. Muayyen tarifesi olmıyan nakil vası-

talariyle seyahatlerde, müfettişlere Harcırahı kararnamesini tadil eden 1846 numaralı kanunda kilometre başına otuz kuruşu geçmemek üzere yol masrafı verileceği hakkındaki hükmün tadiline ve fiilen ödedikleri miktarın verilmesine dair geçenlerde Yüksek Umumî Heyette cereyan eden müzakerelerde müfettişlerin teftiş seyahatleri (Muvakkaat memuriyet) mahiyetinde olduğu ve muvakkat memuriyetle bir yere gönderilen diğer memurlara fiilen ödenen yol masrafı verilirken bu hakkın müfettişlere tanınmaması, memurlar arasında ikilik vücuda getireceği hususları gözönüne alınarak, Bütçe encümeninin, bu noktai nazar hilâfına olan teklifi reddedilmişti. Bu müzakere dahi, teftiş vazifesinin muvakkat memuriyet mahiyetinde olduğunu teyit etmektedir.

4. Ankara'da ikamet eden memurlara mesken tazminatı verilmesinden maksat, Ankara'daki mesken buhranı ve kiraların yüksekliği karşısında memuru himaye etmekten ibaret olmasına göre ikametgâhını Ankara'da tesis etmiş olan bir memurla müfettiş arasında fark gözetilmesini mucip bir vaziyet yoktur. Bundan dolayıdır ki, kanun vazır, merkezi Ankara'da olan ve ikametgâhını Ankara'da tesis etmiş bulunan müfettişlere de, diğer mukim memurlar gibi muvakkat tazminat verilmesini yerinde görmüştür.

Bu vaziyette bulunan mukim bir memur, üç aydan fazla devam eden muvakkat bir vazife ile Ankara'dan ayrıldığında, Ankara'daki ikametgâhını bozmadığı halde muvakkat tazminat alamazken aynı müddetle ve aynı şekilde Ankara'dan ayrılan bir müfettişin bu tazminat almakta devam etmesi hakkındaki noktai nazar memurlar arasında ikilik yaratan ve müfettişlere bir imtiyaz ve rüçhan hakkı temin eden yanlış ve kanunun hem lafzına hem ruhuna mugayir olan bir içtihat teşkil eder.

Esas itibariyle ikametgâhı Ankara'da bulunan gerek mukim memurlara gerekse mıntaka merkezi Ankara olan müfettişlere üç aydan fazla devam eden muvakkat ayrılıklarında muvakkat tazminat verilmesine muarız olmamakla beraber mevcut kanuni hükmün tefsiriyle buna imkân bulunmadığı kanaatindeyiz.

Bu sebeplere binaen mıntaka merkezleri Ankara olan ve Ankara'da ikamet eden müfet-

tişlerden teftiş vazifesiyle üç aydan fazla müddetle Ankara'dan ayrılmış olanlara, üç ayın bitmesinden sonra, diğer mukim memurlar hakkında tatbik edilen umumî hükmün tatbiki lâzımgelceği ve binnetice kanun tadil edilmedikçe üç ayın hitamından sonra tekrar Anka-

ra'ya avdetleri tarihine kadar muvakkat minat verilemiyeceği reyindeyiz.

Amasya

A. K. Yiğitoğlu

Manisa

F. Kurdoğlu

İstanbul

İ. H. Ülkmen

Tokad

H. N. Keşmir

